

Vladimír Rytíř:

Výběrové statistické postupy v marketingovém výzkumu

Obor: 6208 V Management a ekonomika

Předložená disertace deklaruje studium problematiky výběrových statistických postupů v marketingovém výzkumu. Zabývá se však také problematikou výuky statistiky v ČR a prezentuje komentář k návrhu reformy výuky statistiky podaný NCTM v USA a Kanadě. Rozdělena je do pěti kapitol, doplněna závěrem, seznamem použité literatury a dotazníkovými vzory různého původu a určení.

Současný stav řešené problematiky je v první kapitole popsán dosti vágním způsobem. Neuvádí žádné konkrétní prameny ani věrohodné zdroje svých názorů. Za důležité považuje rozlišování termínů „výzkum trhu“ a „marketingový výzkum“ a hodnocení významu statistiky v obou druzích výzkumu. V kapitole 4.1.2 je velmi přehledně popsána konstrukce výběrového souboru, stanovení jeho rozsahu, princip statistické indukce (testování některých druhů hypotéz) a odhady základních parametrů – střední hodnoty a rozptylu (v práci se nesprávně popisuje jako odhad „průměrů“). Na některých místech chybí formulace předpokladů (normalita základního souboru). Ukazuje se i postup testování vztahů parametrů dvou normálních rozdělení. Za daleko důležitější považuji kapitolu 4.2, kde se popisují chyby, vyskytující se během marketingových šetření a vyhodnocování. Zde je uvedeno to, co se většinou v odborné literatuře neprezentuje a může být pro praktickou realizaci výzkumu velmi užitečné.

Příprava dotazníků pro marketingová šetření by měla být co nejpečlivější. Autor na to správně poukazuje. Je třeba se vyvarovat chybám již v samotném obsahu dotazníku, ve způsobu zadání a interpretace výsledků. Ukazuje se totiž, že role statistického zpracování je podstatně menší než role dotazníku a výběru populace. Autor se zmiňuje o různých typech otázek, jejich škálování i vlastnostech, charakterizujících celý dotazník jako je validita a reliabilita (něsouhlasím však s autorem, že to jsou *psychometrické* charakteristiky testu). Na příkladech vybraných typů dotazníku autor poukazuje na některé chyby, které snižují jejich kvalitu. Nenašly by se další chyby?

V kapitole 4.4 autor připomíná, že již firma Baťa využívala statistiky ve svých marketingových studiích.

V kapitole 4.5 a dále se autor zamýšlí nad stavem výuky statistiky na základních a středních školách v ČR. Hodnotí tento stav jako neúnosný vzhledem k důležitosti, kterou dnes statistika jako argumentační prostředek má. Poukazuje na vlastní zkušenosti s výukou statistiky a podává návrh programu kurzu elementární užité statistiky s minimem základů teorie pravděpodobnosti.

K textu je připojen komentář (čerpající z referátu doc. Hendla v časopise ČSS) o reformě výuky matematiky podle Národní rady učitelů matematiky (NCTM) v USA a Kanadě. Asi se s ním autor ztotožňuje, přesto si myslím, že mělo být na tento článek pouze upozorněno. Přesto se recenzent domnívá, že teorie výběrových šetření a principy testování hypotéz by bylo velmi obtížné na SŠ vykládat. Pokus byl v našem školství již jednou učiněn prof. Riečanem (viz Matematika III pro gymnázia, SPN 1986). O něco podobného se pak již nikdo v takovém měřítku nepokusil.

Připomínky:

- 1) obraty „moje“, „si jde“ jsou nevhodné;
- 2) str. 19 dole: existuje *jich* celá řada, ... z daného rozsahu
pokud $K(s) = n$?
- 3) str. 21, „kvótní výběr“ měl být podrobněji popsán;

- 4) výběrová chyba se dá zmenšit nejen zvětšováním rozsahu výběru;
- 5) str. 32 – jsou to testy hypotéz o *střední hodnotě* v základním souboru *s normálním rozložením*;
- 6) o validitě a reliabilitě dotazníku mělo být asi pojednáno podrobněji s příklady – je to těžiště práce.

Závěr

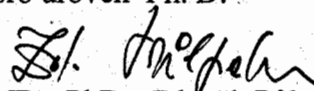
Ačkoliv práce je v některých místech obsahově nevyvážená a názory autora nejsou podloženy hlubším zdůvodněním, doporučuji ji k obhajobě. Při obhajobě by měl autor pohovořit o základních metodách konstrukce – náhodného výběru,

- znárodněného výběru,
- stratifikovaného výběru.

V tomto směru se totiž domnívám, že nebyl cíl zcela naplněn. Téma disertace je aktuální a pro autora bylo jistě přínosné se seznámit podrobněji např. s konstrukcí dotazníků.

Jazyková úroveň práce je dobrá. Formální úpravu hodnotím také jako dobrou.

Publikační činnost co do počtu položek je postačující pro úroveň Ph. D.

Prof. RNDr. PhDr. Zdeněk Půlpán, CSc.

V Hradci Králové dne 22. 11. 2006